

אופן שמתחייב כרת ע"י פיו

מצינו אופן שמתחייב כרת וחטאת במאמר פיו (חוץ ממגדף ועובד ע"ז) ועוד.

הנה מכניס לעזרה אדם טמא או שרץ טמא הרי המכניס חייב כרת במזיד וקרוב בשוגג (רמב"ם פ"ג מביאת מקדש), והנה שרץ מטמא רק במיתתו ומסתבר שאם היה שרץ חי בעזרה והמיתו חשיב ג"כ מכניס טומאה לעזרה, וא"כ אם אחד עמד בעזרה והיה בו נגע והכהן טימא אותו כשהיה בעזרה, הרי שהכהן המטמא במאמר פיו מכניס טומאה לעזרה וכמו הורג שרץ בעזרה

ובס' דורש לציון דרוש ג' כ' שאין לכהן לטמא מצורע כשהוא במקדש דהוי כמכניס טומאה לעזרה, ולהנ"ל נמצא שכהן שיעשה כן יתחייב כרת וקרוב עולה ויורד ע"י דיבור פיו.

ויש למצוא עוד אופן שע"י דיבור או מחשבה מתחייב כרת, ע' חולין ל"ח ב' שר' אליעזר מחשבת בעלים אוסרת בע"ז וע"כ אם ראובן שבהמה של שמעון ושמעון חשב לשם ע"ז

נאסרת הבהמה משום תקרובת, ויש לדון אם שמעון יתחייב כרת משום ע"ז.

ולפ"ז י"ל עוד שאם שחט במקדש והבעלים חשב לשם ע"ז הואיל והבהמה נעשית תקרובת ע"ז, וס"ל לר' יהודה בן בתירא בחולין י"ג ב' שתקרובת ע"ז מטמאה באהל, ובתו' שם ד"ה תקרובת סוברים שהוא מה"ט מבואר בדבריהם שחייב בזה על ביאת מקדש.

מתחייב ממון ע"י פיו

מצינו שע"י אותו מאמר פעמים שמתחייב תשלומין ופעמים שמתחייב מלקות.

בפ"ד ל"ו וצוה הכהן ופנו את הבית בטרם יבא הכהן לראות את הנגע ולא יטמא כל אשר בבית ואחר כך יבא הכהן לראות את הבית, וע' ברש"י שעל מה חסה התרה אם על כלי שטף יטבלם ויטהרו ואם על אוכלין ומשקין יאכלם בימי טומאתו אלא חסה תורה על כלי חרס שאין להם טהרה במקוה.

והנה אם לא עשו כן וטימא הכהן את הבית קודם שפינו את הבית נמצא שגרם טומאה לכלי חרס וא"כ הוי כמטמא טהרות של חבירו, שלמ"ד היזק שאינו ניכר חייב יתחייב הכהן לשלם על נזק, ואמנם עיקר דין זה נאמר על מטמא תרומה אך י"ל כן גם על כלי חרס דאף שראויים לו בימי טומאתו אבל לא בימי טהרתו וא"כ הוי היזק.

ובמכות י"ד ב' טמא שנגע בקדש ר"ל אומר לוקה ר' יוחנן אומר אינו לוקה ר"ל אומר לוקה בכל קדש לא תגע ר' יוחנן אומר אין לוקה ההוא אזהרה לתרומה הוא דאטא, ובתד"ה ההוא הק' היכן מצינו חומר בתרומה מבקדשים, ותי' לנגיעת תרומה הוא שפוסלת תרומה עד מלאת ימי טהרה שהיא כטבול יום אבל מלקות ליכא, אולם ברש"י בזבחים ל"ג מבואר לא כן שהק' דנילף קדשים מתרומה ותי' דאין מזהירין מן הדין ומבואר דקאי על מלקות, וכן מבואר שם בתו' שכי' דיש למנות זאת בין חומרות שיש בתרומה יותר מקדשים, וע' מל"מ פ"ב מתרומות ה"א.

ולפ"ז י"ל שאם טימא הכהן את הבית קודם שהוציאו משום את התרומות חשיב כמטמא תרומה וחייב כהן מלקות.

וכן משכח"ל לפי ר"ל אם מי שיש לו נגע מחזיק בידו בשר קדש והכהן טמאו באותו זמן ונמצא שאמירת הכהן מטמאה את בשר הקדש.

אם אפשר לטמא מצורע על תנאי

בח"י מהרי"ל דיסקין עה"ת הק' למה לא הוכיחו רוב מציפורי מצורע שצריך שלא יהיו טריפה והרי את הצפור המשולחת א"א לבדוק, וא"כ ע"כ דאזלי בתר רובא, ותי' דאפשר שכיון שטומאת נגעים תלי' בכהן א"כ אפשר שהכהן מעיקרא טימא בתנאי שאח"כ יטהרוהו בצפור שאינה טריפה, ונמצא שאם היא טריפה הרי מעולם לא נטמא.

וצ"ע איך מביא אח"כ קרבנותיו מספק, ועוד שהרי כשנטהר צריך לגלח כל שערו גם את פאת ראשו ואם כל מצורע הוא ספק איך מותר לגלח. גם לכא' אין מובן ששייך תנאי בטומאת נגעים, שהרי לכא' אי"ז דבר התלוי ברצון הכהן ומאי שייך בזה תנאי, וביותר שהרי גם כהן שוטה יכול לטמאות וכמבואר ברמב"ם פ"ט מהל' טומאת צרעת ה"ב ומקורו מתו"כ, וא"כ חזינן שא"צ כלל רצון של

הכהן לטמאות. ומיהו בכסף משנה שם כ' בשם הרא"ש "ההוא שוטה לאו דוקא דצריך שיהי' פקח קצת דמסברו ליה וסבר אלא דקרי ליה לגבי חכם בישראל שוטה". ואם מהני תנאי יל"ד בהיה במקדש והכהן טימאו על תנאי שאחר יעשה כך וכך, ואותו א' קיים את התנאי נמצא שע"כ נטמא אם חשיב מקיים התנאי כמטמא מקדש, ומסתבר יותר שעיקר הטומאה נעשית ע"י הכהן ולא ע"י אותו שקיים את התנאי.

מצורע קודם הדיבור

בגדרים דף ז' ע"ב בר"ן ד"ה שנאמר כו' וליכא למימר נמי שהיו מצורעין דהא כתיב בקרב כל ישראל כו', ובשאלת שלום ס"י ק"ג (ציינו בגהש"ס) הק' שהרי תנן בנגעים פרק ז' אלו בהרות טהורות שהיו בו קודם מתן תורה, וא"כ שפיר אפ"ל שהיו דתן ואבירם מצורעים, ומ"מ היו בקרב כל ישראל כיון שנגע שנולד קודם מתן תורה אינו מטמא, ע"ש ובחתי"ס בסוגיין. ובמהר"ץ חיות כ' יאולי דרך לענין טומאה אינו מטמא לפני הדבור, אבל לענין שלוח חוץ לג' מחנות דקי"ל בדד ישב שאינו יושב אף עם שאר מצורעים אינו נוגע לעניני טומאה וא"כ אף נגע שקודם הדבור היה משתלח חוץ לג' מחנות

והנה עיקר ד"ז דמה שמשלח חוץ לג' מחנות אינו מדין הטומאה כן מבואר גם בכ' הגר"ח למו"ק, והרי מצינו במצורע גם דיני אבילות כמו פריעה ופרימה, וי"ל דגם מה שחוץ לג' מחנות אינו רק משום הטומאה אלא גם משום אבילות, עמש"כ בצה"ל מו"ק סי' י"ג, אולם מה שמבואר בד' מהר"ץ חיות דאף שנגע שנולד קודם הדיבור אינו מטמא אבל מ"מ משתלח חוץ לג' מחנות, הוא דבר מיוחד שיהא דין מצורע לענין הנהגות מצורע ולא לענין טומאה, וע' בנגעים שם דגם גר שנתגייר עם נגע וקטן שנולד עם נגע אינם מטמאים, ולד' מהר"ץ חיות מ"מ יהא עליהם דין שילוח מג' מחנות, והרי כל דיני מצורע הם רק כשהכהן מטמא אותו וכאן הרי אין הכהן מטמא אותו, ואולי אומר עליו שהוא מצורע בלא טומאה, וגם יל"ע דכל מצורע צריך הבאת צפורים לטהרתו במצורע זה שאינו אלא לענין הנהגות מצורע ולא לענין טומאה, אם צריך להביא צפורים.

עץ החיים

ברש"י ופ"ד ל"ו וצוה הכהן ופנו את הבית בטרם יבא הכהן לראות את הנגע ולא יטמא כל אשר בבית ואחר כך יבא הכהן לראות את הבית, וע' ברש"י שעל מה חסה התרה אם על כלי שטף יטבלם ויטהרו ואם על אוכלין ומשקין יאכלם בימי טומאתו אלא חסה תורה על כלי חרס שאין להם טהרה במקוה.

היכן היה מצורע גר

מחוץ למחנה מושבו [י"ג מ"ו], והנה צ"ע באיזה בית היה גר, שהרי חוץ לעיר יש אלף אמה מגרש ואלפיים אמה שדה ואסור לשנות לעשות מגרש עיר וכדו' וכמבואר בערכין ל"ג וברמב"ם פ"ג מהל' שמיטה ויובל, וא"כ צריך לעשות לו בית חוץ מאלפיים אמה של מגרש ושדה, או לילך לעיר אחרת שאינה מוקפת חומה, או יגור במחילות שבוה מותר כמבואר במכות י"ב א.

מצורע אינו משלח קרבנותיו

מועד קטן דף ט"ו ע"ב מצורע מהו שישלח קרבנותיו ת"ש ואחרי טהרתו אחר פרישתו מן המת שבעת ימים יספרו לו אלו ז' ימי ספירו וביום באו אל הקודש אל החצר הפנימית לשרת בקודש יקריב חטאתו (ט"ז ע"א) זו עשירית האיפה שלו דברי ר' יהודה ר"ש אומר בבא יקריב בזמן שראוי לביאה ראוי להקרבה בזמן שאין ראוי לביאה אינו ראוי להקרבה. והנה בחגיגה דף ד' ע"ב כ' התוס' ד"ה דמרבה דהא דס"ל לר"ע דערל הוקש לטמא היינו דהוקש לזב ומצורע ע"ש והק' הגרע"א דא"כ אמאי ערל משלח קרבנותיו כדאי' בפסחים דף ס"ב ע"א והרי הוקש למצורע ומצורע אינו משלח.

והנה התוס' הק' דהכא מבואר דמצורע אינו משלח קרבנותיו ובפסחים ס"ב ע"א אי דערל וטמא משלחין קרבנותיהן, ובתו' הרא"ש כ' ואע"ג דקימ"ל בפסחים דטמא משלח קרבנותיו הכא לאו משום טומאה קא מדחי אלא משום אבילות שעליו שהוא כאבל לגיהוץ ולתספורת ולעטיפת הראש ולתשעה"מ וכ"ה בתוס' ר"ד.

ולפ"ז פשוט דהרי מה שהוקש ערל למצורע היינו לענין דיני טומאה שלו ולא לענין אבילות של מצורע, והואיל ומה שמצורע אינו משלח קרבנותיו היינו משום אבל ולא משום טומאתו א"כ ל"ש ד"ז בערל. ועי' עוד בצה"ל על מועד קטן סי' י"ג.

בשר שחוטא של מצורע ובשר חזיר או נבלה מה חמור יותר

יש לדון בחולה שיש בו סכנה שהיה צריך לאכול בשר והי' שתי אפשרויות או ליתן לו בשר חזיר או ליתן לו בשר צפור שחוטא של מצורע, הנה בחולין דף ק"מ ע"א וברמב"ם פ"א מהל' טו"צ מבואר שצפור שחוטא של מצורע יש עשה ול"ת וא"כ לכא' בשר חזיר יותר קל מצפור שחוטא של מצורע. אבל יש לדון שבבשר חזיר יש מלבד לאו דטמאה גם לאו דנבלה ועי' בס' ראש יוסף על חולין ק"ו א' ועדיין יש לדון אם צריך לאכול או נבלה או צפור שחטה של מצורע, וי"ל כנ"ל שצפור שחוטא חמורה יותר שיש בה עשה ול"ת, אבל יש לדון לד' התו' שבכל נבלה יש גם איסור אינו זבוח, א"כ גם נבלה יש עשה ול"ת.

טבילת זב וזבה

הנה כל זב וזבה מטמאין משכב ומושב ונעל הזב הרי היא טמאה ככל מדרס הזב, וא"כ כשזב וזבה טובלין אם נועלים אח"כ מנעליהם הרי חוזרים ונטמאים טומאת ערב מהנעל, וע"כ שכשטובלים בעצמם טובלים גם את מנעליהם, ועדיין יש לשאול שאם טבל הזב בראשונה ושוב הטביל את המנעל הרי נטמא טומאת ערב מהמנעל וצריך לחזור ולטבול, ואם הטביל תחילה את המנעל הרי כשהוציאה נטמאה המנעל טומאת ערב ממגע הזב, ולכא' צ"ל שיויר לטבול עם מנעליו ועי"כ נטהר הוא ומנעליו כאחד. ועי' שו"ע סי' קצ"ח סל"א שלא תטבול ע"ג דבר שראוי לטומאת מדרס.

אבל יש לדון דהנה הרמב"ם כ' בפ"ו מאבות הטומאות הט"ז הנוגע באב מאבות הטומאות המושלך בתוך המקוה, כגון נבילה או שרץ או משכב שהוא במקוה ונגע בו ה"ז טמא, שנאמר אך מעין ובור מקוה מים יהיה

טהור ונוגע בנבלתם יטמא אפי' כשהן בתוך המקוה מטמאין וכשיעלה מן המקוה זה הנוגע יטהר, וכ' בכס"מ "ונראה מן דבריהם שהטעם מפני שאין הטמא נטהר אלא בעלייתו מהמקוה לא בעודו בתוך המקוה", וכיון שכן כל שלא עלה הכלי מהמים לא חיילא הטבילה וחשיב כדיבר קודם שהטביל שצריך לחזור ולברך. והאחרונים דנו להוכיח מד' הר"ן בנדרים ע"ו ע"א דלא כהכס"מ ע"ש בגמ' ומה מקוה שמעלה את הטמאין מטומאתן אין מציל על הטהורים מליטמא כו', וכ' הר"ן ומה מקוה אע"פ שמעלה את הטמאים מטומאתן אין מציל על טהורים מליטמא כדדריש מוהנוגע בנבלתם יטמא הלל אומר אפי' הם בתוך המים כו', ואי נימא שאין הטבילה מטהרת אלא כשיוצא מהמים אין זה ק"ו דבתוך המים אכתי אינו מטהר ועי"כ גם אינו מציל, עי' בס' מקור ברוך ח"א סי' ל"ט.

וא"כ ק' שאם הזב יצא ראשון מן המים ונעליו עדיין בתוך המים הרי שהם עדיין טמאים וחוזרים ומטמאים אותו טומאת ערב ואם נעליו יצאו בראשונה הרי כיון שהוא עדיין במים ולא נטהר הרי הוא חוזר ומטמא אותם טומאת ערב, וא"כ כל מי שיצא ראשון צריך לחזור ולטבול שנית אחר שיצא השני, ועי' אבנ"ז חו"מ סי' ע"ב.

לצבא צבא

בשו"ע לא מצינו דיני נגעים, אבל מצינו במ"ב דין ששייך למצורע.

מצינו במ"ב (סי' קל"ח ס"ק ה'), "כתב בס' חסידים (סי' תש"ט), יזהר החזן שלא יקרא למי שהוא עור או פסח בפרשת עורת או שבור, או למי שבראשו נתק בפרשת נתקיים".

בכמה מקומות הוזכרו עניני נגעים בתורה חוץ מפ' תזריע ומצורע.

בפ' שמות והנה ידו מצורעת כשלג

בפ' בעלותך והנה מצורעת

בפ' שופטים י"ז ח' ובין נגע לנגע

שם כ"א ח' ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע

בפ' תצא השמר בנגע הצרעת

בכמה משניות במס' מגילה דנו בענין מצורע

בדף ח' א' אין בין מצורע מוסגר למצורע מוחלט כו'

בדף כ' ע"ב כל היום כשר לטהרת מצורע.

נוס של ברכה

מהיכל התורה נברך בכל לב את ידידנו הדגול הדבוק בכל עוז בעין החיים וזכות הפצת הגיליון להרבה לומדים תלויה בו. מקורבם של גדולי הדור, שלשלת היוחסין

מוהרד א. אליעזר טורק נ"י

ידיד בן ידיד **הגד יעקב שליט"א** לרגל הולדת בתו **עטקא בשעטומ"צ** יזכו לגדלה על מבועי התורה בשובה ונהת לתפארת המשיפחה ולשמחת לב מוקדירי

הרב המערכת

